

*Privalome atsisakyti susiplanuoto
gyvenimo, kad galėtume turėti
gyvenimą, kuris mūsų laukia.*

JOSEPH CAMPBELL

FAKTAS:

Visi romane aprašyti meno kūriniai,
architektūros objektai, vietovės,
religinės organizacijos ir mokslo
duomenys yra tikri.

PROLOGAS

Kol senutis traukinys ropštėsi šlaitu į svaiginančias aukštumas, Edmondas Kiršas stebėjosi į priešais kyšančią rantytą viršukalnę. Tolumoje, statmename uolos paviršiuje, stovintis milžiniškas akmeninis vienuolynas iš pažiūros kabojo erdvėje, tarytum kažkas, pasitelkęs kerus, būtų prilipdęs jį prie vertikalaus skardžio.

Ši nepriklausanti nuo laiko šventovė Ispanijoje, Katalonijoje, jau daugiau nei keturis šimtmečius kentė negailestingą traukos jėgą ir nepaliaudama vykdė pradinę savo paskirtį — saugojo savo gyventojus nuo šiuolaikinio pasaulio.

Kaip ironiška, kad tiesą pirmieji sužinos vietiniai, tarė sau Kiršas spėliodamas, kaip jie reaguos. Istorinė patirtis liudijo, kad pavojingiausi esti Dievo tarnai... ypač kai grėsmė kyla jų dievybėms. O aš ketinu sviesti liepsnojančią ietį tiesiai į širšių lizdą.

Kai traukinys pasiekė kalno viršūnę, Kiršas pamatė vienišą figūrą, kuri jo lūkuriavo ant perono. Suvytęs, skeletą primenantis žmogus vilkėjo tradicinę purpurinę katalikų sutaną ir baltą albą, jo galvą dengė pijusė. Iš nuotraukų atpažinęs prakaulius senolio bruožus, Kiršas ūmai pajuto adrenalino antplūdį.

Valdespinas mane pasitinka asmeniškai.

Vyskupas Antonijus Valdespinas buvo didis Ispanijos veikėjas — ne tik patikimas karaliaus draugas bei patarėjas, bet ir vienas iš balsingiausių, įtakingiausių konservatyvių katalikų vertybių ir politinių tradicijų sergėtojų.

— Kiek suprantu, jūs — Edmondas Kiršas? — melodingu tonu pasiteiravo vyskupas, kai svečias išlipo iš vagono.

— Kaltas, — nusišypsojęs Kiršas atkišo delną ir paspaudė kaulėtą jo ranką. — Vyskupe Valdespinai, ačiū, kad suorganizavote šitą susitikimą.

— Aš esu dėkingas, kad jo *paprašėte*, — vyskupo balsas skambėjo netikėtai tvirtai — aiškiai ir skvarbiai it varpo žvangesys. — Mus retai kada konsultuoja mokslo žmonės, ir ypač tokie garsūs kaip jūs. Prašom eiti čia.

Valdespinui vedant Kiršą skersai peroną, sutanos audinį ėmė plaikstyti šaltas kalnų vėjas.

— Turiu pripažinti, — pasakė vyskupas, — kad atrodote kitaip, nei įsivaizdavau. Laukiau įprasto mokslininko, bet jūs gan... — jis su nežymia panieka nužvelgė elegantišką svečio „Kiton K50“ kostiumą ir „Barker“ stručio odos batus. — Jei neklystu, tinkamas žodis būtų „stileiviškas“?

Kiršas mandagiai šyptelėjo. *Žodis „stileiviškas“ iš mados išėjo prieš dešimtmečius.*

— Perskaičiau jūsų kvalifikacijos aprašą, — tęsė Valdespinas, — bet vis vien nesusigaudau, kuo konkrečiai užsiimate.

— Aš gilinuosi į žaidimų teoriją ir kompiuterinį modeliavimą.

— O, vaikams kuriate kompiuterinius žaidimus?

Edmondas Kiršas nujautė, jog vyskupas tik dedasi nieko nesuvokiąs, nes stengiasi apsimesti senamadišku keistuoliu. Tiksliau, žinojo, kad Valdespinas šiurpinamai gerai išmano technologijas ir nuolat kitus įspėja apie jų keliamus pavojus.

— Ne, sere, žaidimų teorija iš tiesų yra mokslo sritis, matematinių modelių tyrimais pagrindžianti ateities prognozes.

— Ak, taip. Regis, skaičiau, kaip prieš keletą metų numatėte Europos monetarinę krizę. Nors niekas jūsų nesiklausė, visus išgelbėjote sukūręs kompiuterio programą, kuri Europos Sąjungai vėl įkvėpė gyvybę. Kaip ten skamba žymioji jūsų frazė? „Esu trisdešimt trejų metų, tokio pat amžiaus kaip Kristus, kai *Jis* prisikėlė iš mirusiųjų.“

Kiršas susigūžė.

— Palyginimas nevykęs, jūsų malonybe. Aš buvau jaunas.

— Jaunas? — sukikeno vyskupas. — Kiek jums dabar... gal keturiasdešimt?

— Ką tik sukako.

Stipriems vėjo gūsiams tebekedenant dvasininko apdarą, senis nusišypsojo.

— Hmm, žemę turėjo paveldėti nuolankieji, bet ji atiteko į techniką linkusiems jaunuoliams, kurie spokso į vaizdo ekranus, užuot žvelgę į savo sielą. Jei atvirai, niekada nesitikėjau, kad rasiu priežastį matytis su jų galva. Žinote, jus vadina *pranašu*.

— Šiuo atveju, jūsų malonybe, pasirodžiau nekaip, — atsakė Kiršas. — Tuomet kai klausiau, ar galiu akis į akį pašnekėti su jumis ir jūsų kolegoms, apskaičiavau turįs vos dvidešimties procentų tikimybę, jog mano prašymą išpildysite.

— Kaip sakiau kolegoms, pamaldiesiems visada į naudą pasiklausyti netikinčiųjų. Tik nelabojo balsas skatina mus labiau vertinti dieviškąjį, — senolis šyptelėjo. — Juokauju, be abejo. Nepykite dėl mano senstelėjusio humoro jausmo. Manieji filtrai kartais streikuoja.

Sulig tuo žodžiu vyskupas pamojo pirmyn.

— Kiti jau laukia jūsų. Eikšenkit.

Kiršas įsmeigė akis į jų kelionės tikslą — gigantišką pilką akmeninę citadelę, stūksančią uolos pakraštyje, kur atsivėrė vaizdas į tūkstančių pėdų prarają ir miškingas prieškalnes, nudrikusias lyg sodriaspalviai gobelenai. Aukštis gąsdino, todėl Kiršas nusigrėžė nuo bedugnės ir pajudėjo įkandin vyskupo nelygiu taku, mąstydamas apie būsimą susitikimą.

Jis prašė audiencijos pas tris garsius religinius lyderius, neseniai pasibaigusios konferencijos dalyvius.

Pasaulio religijų parlamentas.

Nuo 1893 metų šimtai dvasinių vadovų, atstovaujančių veik trims dešimtims religijų, kas kelerius metus rinkdavosi vis kitoje vietovėje ir savaitę įsitraukdavo į skirtingų konfesijų dialogą. Iš viso pasaulio suvažiuodavo gausybė įtakingų krikščionių kunigų, žydų rabinų, musulmonų mulų drauge su induistų pudžariais, induistų bhikhais, džainistais, sikhais ir kitais.

Parlamento nariai skelbėsi siekiantys „plėtoti harmoniją tarp pasaulio religijų, tiltais sujungti dvasiškumo įvairovę, pagerbti tikėjimų sankirtas“.

Tikslas kilnus, pamanė Kiršas, nors buvo tikras, kad jie nieko nepasieks — bandymai senovinių pasakų, legendų ir mitų kratinyje ieškoti atsitiktinių analogijų tolygūs beprasmiškoms pastangoms.

Sekdamas vyskupą, Kiršas įsipigino į šlaitą, ir jam į galvą šovė sardoniška mintis. *Mozė kopė į viršukalnę priimti Dievo žodžio... o aš lipau į kalną dėl visiškai priešingų motyvų.*

Kiršas save įtikinėjo, kad užsirabždinti į kalno viršų jį skatino moraliniai įsipareigojimai, bet kartu puikiai suprato, jog dabartinė viešnagė neatsiejama nuo tam tikros puikybės — jis nekantravo pasimėgauti, kai atsisės priešais dvasininkus ir išpranašaus neišvengiamą jų baigtį.

Jūsiškiam tiesos apibrėžimui lemta pasikeisti.

— Aš susipažinau su jūsų gyvenimo aprašymu, — atsisukęs staiga pasakė Valdespinas. — Jūs mokėtės Harvardo universitete, teisingai?

— Taip, ten baigiau bakalaurą.

— Aišku. Neseniai skaičiau, kad pirmąsyk per visą Harvardo istoriją naują studentiją sudaro daugiau ateistų ir agnostikų nei kokių nors religijų šalininkų. Statistika iškalbinga, pone Kiršai.

Ką aš galiu pasakyti, panoro atkirsti jis, *mūsų studentai darosi protingesni.*

Čaižant vis stipresniems vėjo šuorams, abu prisiartinio prie senovinio akmeninio statinio. Kitapus centrinių durų tvyrojo prieblanda, ore dvelkė stiprus rusenančių smilkalų kvapas. Vyras vinguriavo tamsių koridorių labirin-

tu, ir Kiršas juto, kad jo akims sunkiai sekasi įprasti prie blausaus apšvietimo. Galų gale jiedu pasiekė keistas žemas medines duris. Vyskupas pasibeldė, palenkė galvą ir įėjo, gestu ragindamas svečių sekti iš paskos.

Kiršas neryžtingai žengė per slenkstį.

Jis atsidūrė erdvoje stačiakampėje patalpoje aukštomis sienomis, kurias rėmė į odą įrišti seni tomiai. Iš daugybės lentynų tarsi šonkauliai kyšojo papildomos knygų spintos, atskirtos ketaus radiatoriais, o nuo pastarųjų sklido žvangčiojimai ir šnypštimas, todėl kambarys šurpškai priminė gyvą būtybę. Kiršas pakėlė akis į antrą aukštą supantį balkoną su puošniais turėklais ir susigaudė, kur esąs.

Žymioji Montserato vienuolyno biblioteka, mintyse tarė. Keista, kad jam apskritai leido įeiti į šią vietą. Anot gandų, čionykštėje šventovėje buvo saugomi unikalūs reti tekstai, bet jais naudotis galėjo tik ant kalno įsikūrę vienuoliai, atsiriboję nuo visuomenės ir savo gyvenimą paskyrę Dievui.

— Jūs prašėte, kad būtume diskretiški, — prabilo vyskupas. — Nuošalesnio kampo nerastume. Retam kuriam iš svetimų žmonių teko jame lankytis.

— Jaučiuosi neapsakomai pagerbtas. Dėkui.

Valdespinas nusivedė svečių prie didžiulio medinio stalo, už kurio sėdėjo du senyvi vyrai. Kairysis atrodė iškaršęs, jo akys buvo nuilusios, žila barzda pasišiaušusi. Senis dėvėjo suglamžytą juodą švarką ir baltus marškinius, viršugalvį slėpė po fedora.

— Tai rabinas Jehuda Kiovešas, — tarė vyskupas, — iškilus žydų filosofas, daug rašęs apie kabalos kosmologiją.

Kiršas ištiesė ranką į kitą stalo pusę ir mandagiai paspaudė rabinui Kiovešui delną.

— Malonu susipažinti su jumis, sere, — tarė. — Aš skaičiau jūsų knygas apie kabalą. Nedrįstu tvirtinti, kad jas supratau, bet skaičiau.

Rabinas draugiškai sulinksėjo galva ir nosinaite pasišluostė ašarojančias akis.

— Čia mūsų gerbiamasis alama Saidas al Fadlas, — vyskupas mostu parodė į kitą žmogų.

Garbiajam islamo žinovui pakylant nuo kėdės, jo veide nušvito plati šypsena. Žemaūgis drūtas vyras buvo geraširdiškų bruožų, nederančių su tamsiomis, skvarbiomis akimis. Vilkėjo paprastą baltą tobę.

— Pone Kiršai, aš skaičiau *jūsų* prognozes apie žmonijos ateitį. Nedrįstu tvirtinti, kad joms *pritariu*, bet skaičiau.

Kiršas maloniai jam nusišypsojo ir spustelėjo ranką.

— O mūsų svečias Edmondas Kiršas, — į abu kolegas atsisuko vyskupas, — kaip žinote, yra didelės pagarbos nusipelnęs kompiuterijos mokslų specialistas, žaidimų teorijos ekspertas, išradėjas ir savotiškas pranašas iš technologijų pasaulio. Turint omenyje Kiršo biografiją, jo prašymas kreiptis į mus tris gerokai mane sutrikdė. Todėl dabar leisiu jam paaiškinti savo viešnagės priežastis.

Vyskupas Valdespinas įsitaisė tarp dviejų savo kolegų, sunėrė rankas ir lūkuriuodamas pažiūrėjo į Kiršą. Visi trys spitrijosi į jį lyg tribunolo teisėjai, ir dabar bibliotekoje tvyrojo atmosfera, būdinga ne tiek draugiškai mokslo žmonių akistatai, kiek tardymui. Kiršas staiga suvokė, kad vyskupas jam nė nepastatė kėdės. Bet pats nužvelgė tris senus vyrus labiau suglumęs negu įbaugintas. *Antai Švenčiausioji Trejybė, su kuria panorau susitikti. Trys išminčiai.*

Tylos pauze reikšdamas savo stiprybę, Kiršas prisigretino prie lango ir įsmeigė akis į žadą atimančią panoramą. Giliame slėnyje plytėjo saulės nutvieksti senųjų kaimiškų žemių plotai, už jų stiebėsi grublėtos Kolserolo kalnyno viršūnės. Ties horizontu, kažkur virš Balearų jūros, tyvuliuojančios už daugybės mylių, kaupėsi grėsmingų šturmo debesų tumulai.

Fonas pritinkantis, dingtelėjo Kiršui, numanančiam, kokią audrą jis netrukus sukels ir šiame kambaryje, ir likusiame pasaulyje.

— Ponai, — prabilo ūmai atsigręžęs į juos, — jei neklystu, vyskupas Valdespinas jums perdavė mano pageidavimą dėl konfidencialumo. Kol dar nepratęsėme, patikslinsiu, kad žinias, kurias tuojau atskleisiu, būtina laikyti paslapyje. Kitaip sakant, norėčiau, jog duotumėte tylos įžadą. Sutarėm?

Visi trys nebyliai palinkčiojo galvomis, nors Kiršas nujautė, kad to prašyti apskritai nereikėjo. *Jie sieks nuslėpti informaciją, užuot ją viešinę.*

— Šiandieną stoviu čia, — pradėjo jis, — nes padariau mokslinį atradimą, kuris, manau, jus priblokš. Savo tyrinėjimais daugelį metų bandžiau rasti atsakymus į du iš esminių klausimų, susijusių su žmogaus egzistencija. Kai man pasisekė, atėjau būtent pas jus, nes esu tikras dėl vieno dalyko — tie duomenys neapsakomai stipriai paveiks tikinčiuosius ir, gali būti, nulems permainas, kurias tegalėčiau įvardyti kaip, hmm, griaunamojo pobūdžio. Kol kas aš vienintelis pasaulyje turiu šią informaciją ir dabar ruošiuisi ją atskleisti jums.

Kiršas iš švarko kišenės išsiėmė išmanųjį milžinišku ekranu, sukurtą ir pagamintą jo specifiniams poreikiams. Telefoną ryškiaspalviame mozaiki-

niame dėkle pastatė ant šono ir nukreipė į tris žiūrovus kaip televizorių. Po akimirkos ketino prisijungti prie asmeninio ultrasaugaus serverio, įvesti keturiasdešimt penkių ženklų slaptažodį ir jiems parodyti tiesioginę savo prezentacijos transliaciją.

— Jūs išvysite iki galo neapdorotą pranešimą — maždaug po mėnesio, tikiuosi, paskelbsiu jį pasauliui. Bet prieš tai norėjau pasikonsultuoti su įtakingiausiais religiniais mąstytojais, patikrinti, kaip reaguos žmonės, kuriuos jis labiausiai paveiks.

Vyskupas garsiai atsiduso, veikiau apimtas nuobodulio nei sunerimęs.

— Įžanga intriguojanti, pone Kiršai. Kalbate taip, lyg būsimas reginys supurtys pasaulio religijų pamatus.

Kiršas akimis permetė senovinę šventų tekstų saugyklą.

Naujiena ne supurtys jūsiškius pamatus, o pavers juos griuvėsiais.

Į tris vyrus jis įbedė vertinantį žvilgsnį. Šie nė nenutuokė, kad vieša Kiršo prezentacija įvyks vos po trijų dienų — per stulbinantį, uoliai suplanuotą renginį. Ir tada Žemės gyventojai suvoks, kad įvairių religijų tiesas iš tikrųjų sieja vienas bendras dalykas.

Jos visiškai klaidingos.

1 SKYRIUS

Profesorius Robertas Lengdonas įsiziūrėjo į aikštėje tupintį keturiasdešimties pėdų aukščio šunį. Padaro kailį atstojo gyvas žolės ir kvapnių gėlių kilimas.

Aš stengiuosi tave pamėgti, mintyse tarė jis. Garbės žodis.

Lengdonas pastoviniavo mėšliai spoksodamas į šunį, o po kelių minučių patraukė pėsčiųjų taku, tįstančiu viršum vandens, ir ėmė leistis plačiu laiptų maršu, kurio nelygumai turėjo išmušti lankytojus iš įprasto ritmo ir eisenos. *Misija atlikta*, nusprendė jis, porą kartų vos nesuklupęs ant asimetriškų pakopų.

Laiptų apačioje Lengdonas sustingo kaip įkaltas ir nužvelgė priešais stūksantį gigantišką objektą.

Dabar jau būsiu matęs viską.

Priešais jį stiebėsi milžiniška juodoji našlė laibomis geležinėmis kojomis, kurios prilaikė mažiausiai į trisdešimties pėdų aukštį iškeltą svogūno formos kūną. Voro papilvėje kabėjo vielinis kiaušinėlių maišelis, pilnas stiklinių rutulių.

— Ji vadinama „Maman“, — kažkas prabilo.

Nuleidęs galvą Lengdonas pamatė po juodąja našle stovintį liekną vyrą juodu brokatiniu šervaniu, bemaž komiškai užriestais Salvadoro Dali ūsais.

— Aš — Fernandas, — prisistatė jis. — Esu čia tam, kad pasveikinčiau jus atvykus į muziejų.

Vyriškis įdėmiai peržvelgė ant stalo išdėliotų kortelių rinkinį su pavardėmis ir paklausė:

— Gal pasakytumėt, kuo jūs vardu?

— Žinoma. Robertas Lengdonas.

Pašnekovas bemat kilstelėjo akis.

— O, atleiskite. Nepažinau jūsų, sere.

Aš pats sunkiai save atpažįstu. Balta peteliške, juodu fraku ir balta liemene pasipuošęs Lengdonas nerangiai žengė pirmyn. *Primenu vieną iš Jeilio „Whippenpoofs“ grupės dainių.* Klasikinį fraką įsigijo veik prieš trisdešimt metų, kai tapo Prinstono „Gebenės“ klubo nariu, bet kasdien pareigingai plaukiodavo baseine, todėl apdaras iki šiol neblogai jam pritiko. Skubėdamas susidėti daiktus, iš spintos pagriebė ne tą kelioninį drabužių maišą ir namie paliko įprastą smokingą.

— Kvietime nurodyta, kad derėtų apsirengti juodai ir baltai, — tarė Lengdonas. — Tikiuosi, frakas tinka?

— Frakas — tikra klasika! Jūs atrodote nuostabiai! — Ūsuotas vyras prišoko ir jam prie atlapo rūpestingai prisegė kortelę su vardu. — Man didelė garbė susipažinti su jumis, sere. Pas mus, be abejo, viešite ne pirmą kartą?

Profesorius akys nukrypo tarp voro galūnių ir smigo į tviskantį pastatą.

— Gėda sakyti, bet niekada čia nesilankiau.

— Ak, ne! — Fernandas apsimetė, kad jam iš po kojų slysta žemė. — Jūs nesat moderniojo meno gerbėjas?

Lengdonas mėgavosi šiuolaikinio meno *iššūkais* — visų pirma tyrinėjimai, kodėl tam tikri darbai skelbiami šedevrais: Džeksono Poloko „varvančio“ stiliaus paveikslai, Endžio Vorholo „Cambell’s“ sriubos skardinės, Marko Rotko paprasti spalvoti stačiakampiai. Visgi kur kas patogiau jausdavosi aptardamas religinį Hieronimo Boscho simbolizmą arba Fransisko de Gojos tapymo manierą.

— Esu linkęs į klasikinę kūrybą, — atsakė Lengdonas. — Man arčiau širdies da Vinčis negu de Koningas.

— Bet da Vinčis ir de Koningas tokie *panašūs!*

Lengdonas kantriai nusišypsojo.

— Tuomet akivaizdu, kad turėčiau išsamiau pasidomėti de Koningu.

— Na, jūs atvažiavote į reikiamą vietą! — vyriškis pamojo ranka į didžiulį statinį. — Muziejuje rasite puikiausias moderniojo meno kolekcijas visoje žemėje! Viliuosi, jos suteiks jums malonumą.

— Aš tikrai ketinu pasidžiaugti jų vaizdais, — atsakė Lengdonas. — Tik norėčiau žinoti, *kodėl* mane čia pakvietė.

— Ir jūs, ir kiti! — Fernandas nerūpestingai nusijuokė purtydamas galvą. — Vakaro šeimininkas labai slepia renginio tikslą. Kas bus toliau, nenumano netgi muziejaus personalas. *Paslaptis* tapo dalimi pramogos — kokių tik gandų nesklando! Jau susirinko keli šimtai svečių — daugumą sudaro įžymybės, — ir nė vienas *nenutuokia*, ko šiandien tikėtis!

Dabar nusišypsojo Lengdonas. Retam kuriam renginio organizatoriui užtektų įžūlumo paskutinę minutę atsiųsti kvietimus, iš esmės informuojančius tik tiek: *Šeštadienio vakaras. Atvykite. Pasikliaukite manimi*. Bet dar mažiau kas pajęgtų įtikinti šimtus labai svarbių veikėjų mesti visus darbus ir skristi į susitikimą *Šiaurės Ispanijoje*.

Lengdonas išniro iš po voro ir žingsniuodamas taku dirstelėjo į aukštybėse plevėsuojantį didžiulį raudoną plakatą.

VAKARAS SU
EDMONDU KIRŠU

Kam jau kam, bet Edmondui niekuomet nestigo savikliovos, pralinksmejęs pagalvojo jis.

Prieš dvidešimt metų Harvardo universitete jaunasis Edis Kiršas buvo vienas iš pirmųjų Roberto Lengdono studentų — pasišiaušėlį moksliauką domino kodai, tad jis atsidūrė kodų, šifrų ir simbolių kalbos seminare, kurį pirmakursiams vedė profesorius Lengdonas. Rafinuotas jaunuolio intelektas padarė profesoriumi didelį įspūdį, ir nors dulkėtą semiotikos pasaulį vaikas galiausiai iškeitė į nuostabią kompiuterijos perspektyvą, tarp studento ir mokytojo užsimezgė ryšys, paskui, net ir Kiršui baigus mokslus, jūdvių santykiai nenutrūko pastaruosius du dešimtmečius.

Bet studentas jau pralenkė mokytoją, sau tarė Lengdonas. Keliais šviesmečiais.

Nūdien Edmondas Kiršas garsėjo kaip pasaulinę šlovę pelnęs taisyklių laužytojas — kaip milijardierius kompiuterijos ekspertas, futuristas, išradėjas ir verslininkas. Keturiasdešimtmetis per savo karjerą sukūrė stulbinančią gausą pažangių technologijų, kurios lėmė reikšmingus šuolius pačiose įvairiausiose srityse — tiek robotikos ir mokslo apie smegenis, tiek dirbtinio intelekto ir nanotechnologijų. Dėl tikslų spėjimų apie mokslo perversmus jį apgaubė mistikos aura.

Lengdonas įtarė, kad šiurpoką įgūdį prognozuoti ateitį išlavino stebėtinai įvairiapusiškos žinios apie supantį pasaulį. Kiek tik jis atsiminė, Edmondas buvo nepasotinamas bibliofilas — skaitydavo viską, kas pasitaikydavo akiratyje. Savo aistra knygoms ir talentu įsiminti jų turinį vyrukas pranoko bet kokius kitus individus, kuriuos Lengdonui teko pažinoti.

Prieš kelerius metus Kiršas faktiškai persikraustė Ispanijon, o savo pasirinkimą aiškino neslopstančiu susižavėjimu Senojo Pasaulio grožiu, būdingu šitiems kraštams, avangardine architektūra, ekscentriškais barais ir tobulu oru.

Kartą per metus, kai Edmondas Kiršas grįždavo į Kembridžą sakyti kalbos Masačusetso technologijų instituto medijų laboratorijoje, jiedu susitikdavo papietauti vienoje iš Lengdonui negirdėtų naujų madingų užieigų. Apie technologijas niekada nesišnekėdavo. Per pasimatymus su profesoriumi Kiršui rūpėjo tiktai meno temas.

— Robertai, tu — mano ryšys su kultūra, — juokaudavo jis. — Asmeninis viengungis meno srity!

Draugiškai pašaipei replika apie šeiminingą Lengdono padėtį skambėdavo ypač ironiškai, nes taip leptelėdavo toks pat viengungis, kuris monogamiją laikė „evoliucijos įžaidimu“ ir, bėgant metams, nuotraukose pozuodavo vis su kitais supermodeliais.

Atsižvelgiant į jo, kaip kompiuterijos novatoriaus, reputaciją, Kiršą buvo galima įsivaizduoti kaip uždarą tikslųjų mokslų nuobodą. Bet jis sugebėjo tapti šiuolaikinės popkultūros ikona — nevengė įžymybių draugijų, puikavosi madingiausiais apdarais, klausėsi paslaptingos andergraundo muzikos, kaupė įvairius neįkainojamus impresionistų ir modernistų darbus. Lengdonui nuolat siūsdavo elektroninius laiškus su prašymais patarti dėl naujų meno darbų, kuriuos Kiršas svarstydavo įsigyti.

Bet po konsultacijos visada elgdavosi priešingai, pagalvojo Lengdonas.

Maždaug prieš metus Kiršas jį nustebino, kai pakreipė pašnekesį ne meno, bet Dievo tema — ateistu save laikantis asmuo ėmė gilintis į keistus dalykus. Bostono „Tiger Mama“ restorane, prie jautienos karpačio lėkštės, apibėrė profesorių klausimais apie pasaulio religijose vyraujančius įsitikinimus ir, jei konkrečiau, apie nevienodas pasaulio sukūrimo istorijas skirtingose religijose.

Lengdonas gana nuodugniai apžvelgė dabartinius tikėjimus — pradėjo nuo judėjų, krikščionių ir musulmonų pasakojimo apie genezę, o baigė induistų legendomis apie Brahmą, babiloniečių mitais apie Marduką ir kitkuo.

— Man įdomu, kodėl futuristą domina praeitis? — jiems išeinant iš restorano, pasiteiravo Lengdonas. — Negi garsusis ateistas pagaliau atrado Dievą? Edmondas nuoširdžiai prajuko.

— Pasvajok! Robertai, aš tik stengiuos įvertinti konkurentus.

Profesorius šyptelėjo. *Kaip tipiška.*

— Na, mokslas ir religija nesivaržo tarpusavyje, o savaip dėsto tą pačią istoriją. Pasulyje užtenka vietos abiem.

Po susitikimo Edmondas su juo nepalaikė ryšio beveik metus. Visai netikėtai prieš tris dienas Lengdonas gavo „FedEx“ siuntų tarnybos voką, kuriame buvo lėktuvo bilietas, pranešimas apie jam rezervuotą viešbučio kambarį ir Kiršo ranka brūkštelėta žinutė, raginanti atvykti į Ispaniją: *Robertai, man be galo daug reikštų būtent tavo dalyvavimas. Tavo išvalgos per pastarąjį mūsų pokalbį padėjo įgyvendinti šio vakaro sumanymą.*

Laiškas išmušė Lengdoną iš vėžių. Jis neįstengė prisiminti jokių pašnekesio detalių, bent iš dalies aktualių futuristo organizuojamam renginiui.

„FedEx“ voke dar buvo įdėtas ir nespaltotas vienas į kitą atsigręžusių žmonių atvaizdas. Maža to, Edmondas jam sukūrė dveilį:

Robertai,
Kai akis į akį susidursim mes,
Tau žadu parodyti tuščias erdves.
– Edmondas

Lengdonas nusišypsojo pamatęs piešinį — gudragalvišką užuominą į įvykius, su kuriais jis buvo susijęs prieš keletą metų. Du veidus skiriančios erdvės kontūrai priminė Gralio taurę.

Dabar, stovėdamas priešais muziejų, Lengdonas nekantravo sužinoti, ką jo studentas rengiasi pranešti. Švelniam vėjeliui šiugždinant frako skvernus, jis žengė taku, išbetonuotu greta vingiuotos Nerviono upės, kitados pagrin-dinės klestinčio pramoninio miesto arterijos. Oras nežymiai atsidadė variu.

Įveikęs vingį, profesorius galop leido sau įdėmiau pažiūrėti į imponan-tiškai spingsintį muziejų. Niekaip nepavyko statinio aprėpti akimis. Todėl jo žvilgsnis nuslydo palei visą ištįsusių keistų formų ilgį.

Pastatas ne šiaip laužo taisykles, Lengdonui į galvą atėjo mintis, o visiškai jas ignoruoja. Vieta tiesiog idealiai tinka Edmondui.

Bilbao mieste stūksantis Gugenheimo muziejus atrodė lyg užgimęs atei-vio haliucinacijoje — sūkurinę kompoziciją sudarė deformuotos, tartum padrikai vienos į kitas įremtos metalinės konstrukcijos. Tolumon nudriku-sią chaotišką pavidalų masę dengė daugiau nei trisdešimt tūkstančių titano plokščių, blizgančių kaip žuvies žvynai, keliančių įspūdį, kad priešais dunkso organinė nežemiška esybė, it futuristinis leviatanas, kuris išsiropštė iš vandens ir pritūpė ant upės kranto, idant pasišildytų saulėkaitoje.

1997 metais iškilmingai atidarius muziejų, *The New Yorker* paskelbė, esą architektas Frenkas Geris suprojektavo „fantastišką svajonių laivą su banguo-jančia titano skraiste“, o kritikai iš viso pasaulio liaupsino Gerio kūrinį kaip

„didingiausių mūsų laikų pastatą“, „judesyje sustingusią grožybę“, „nepaprastą architektūrinį pasiekimą“.

Nuo tada, kai jis pravėrė duris, įvairiuose kraštuose iškilo tuzinai kitų „dekonstruktyvistų“ statinių — Volto Disnėjaus koncertų salė Los Andžele, „BMW Welt“ parodų centras Miunchene, netgi paties Lengdono Alma Mater teritorijoje pastatyta nauja universiteto biblioteka. Kiekvienas puikavosi radikalia, neįprasta konstrukcija ir išvaizda, bet Lengdonas abejojo, ar bent vienas galėtų varžytis su Bilbao Gugenheimo muziejumi šoką sukeliančiu įspūdžiu.

Fasadas tarsi mainėsi sulig kiekvienu artėjančio Lengdono žingsniu; žvelgiant į pastatą iš įvairių taškų, jis, regis, įgaudavo vis kitokią išvaizdą. Galų gale akiratyje pasirodė efektingiausia iliuzija. Neįtikima, bet, žiūrint iš profesoriaus pozicijos, muziejus sakytum plūduriavo vandenyje, dreifuodamas „beribėje“ lagūnoje, kurios vilnys tiško į išorines jo sienas.

Lengdonas trumpam sustojęs pasigrožėjo regėjimo apgaule ir nužingsniavo per minimalistinio stiliaus tiltelį, išsiritusį viršum lygių vandens platybių. Teįveikė pusę kelio, kai teko krūptelėti nuo griausmingo šnypštimo po kojomis. Vos tik profesorius sustingo, iš po tako ėmė verpetais plūsti migla. Lengdoną įsupo tiršta rūko skraistė, kuri plūstelėjo per lagūną, banguodama link muziejaus, aptraukdama visą jo pagrindą.

„Rūko“ *skulptūra*, susigaudė profesorius.

Jis buvo skaitęs apie japonų menininkės Fudziko Nakajos darbą. Skulptūros novatoriškumą lėmė ją sudaranti oro terpė, migla, kuri materializuojasi ir paskui prasisklaido; dėl kiekvieną dieną kintančių meteorologinių sąlygų kaskart vis kitaip atrodydavo ir vėjo skulptūra.

Kai tiltas liovėsi šnypštęs, Lengdono stebimas rūko debesis nebyliai nusėdo priešingoje lagūnos pusėje; migla šliaužė ir sukuriavo lyg sąmonę turintis padaras. Vaizdas buvo nežemiškas, trikdantis orientaciją. Muziejus tarsi kybojo virš vandens, priminė virš debesies kyšantį besvorį objektą — jūroje pasiklydusį vaiduoklių laivą.

Lengdonui besiruošiant judėti, ramų vandens paviršių suardė driokstelėjimai. Iš įlankėlės į dangų staiga šovė penki liepsnų stulpai, kurie pratisai gaudė kaip reaktyviniai varikliai, raižė ūkanotą erdvę ir skaisčiais šviesos blyksniais blizgino muziejaus titano plokštes.

Architektūrinis Lengdono skonis labiau linko į klasikinių stilių muziejus, tokius kaip Luvras arba Pradas, bet, dabar žvelgdamas į rūką bei liepsnas, jis turėjo pripažinti, kad šitas ultramodernus statinys kaip jokia kita vieta

idealiai tiko žmogui, kuris taip dievino meną ir naujoves ir kuriam taip aiškiai nušvisdavo ateitis.

Profesorius pro miglą traukė įėjimo į pastatą link — ropliškoje konstrukcijoje žiojinčios grėsmingos juodos skylės. Kai artėjo prie slenksčio, Lengdoną apėmė nerimą keliantis jausmas, kad jis tuojau žengs į drakono nasrus.

2 SKYRIUS

Karinio jūrų laivyno admirolas Luisas Avila sėdėjo prie baro tuščioje Kužeigoje. Atskrido į nepažįstamą miestą imtis darbo, dėl kurio per dvylika valandų įveikė ne vieną tūkstantį mylių ir po kelionės jautėsi pervargęs. Jis pakėlė jau antrą gazuoto vandens stiklinę, nurijo gurkšnį ir įsistebeilijo į spalvingą virtinę butelių, surikiuotų kitoje baro pusėje.

Dykumoje likti blaivas galėtų kiekvienas, pamanė, bet oazėje atsisakytų išgerti tik davusieji įžadus.

Pats Avila beveik metus nebuvo pasidavęs šėtono gundymams ir gėręs. Dabar, žvelgdamas į baro veidrodį, suteikė sau retą malonumą pasidžiaugti savu atspindžiu.

Admirolas priklausė ratui laimės kūdikių, iš Viduržemio jūros regiono kilusių vyrų, kuriems senėjimo procesas tapo privalumu, o ne kliuviniu. Bėgant metams standūs juodi smakro šeriai užleido vietą dailiai žilstelėjusiai švelnesnei barzdai, tamsiose akyse liepsnojančią ugnį pakeitė romios savikliovos kupinas žvilgsnis, alyvos atspalvio odą rudai nudažė stiprus įdegis, ir veide įsirėžė raukšlės, todėl jis panėšėjo į žmogų, kuris amžinai prisimerkęs spiginasi į jūrą.

Nors šešiasdešimt trejų, Avila atrodė lieknas ir raumeningas, o įspūdingą stotą pabrėžė specialiai jam siūti drabužiai. Admirolas vilkėjo paradinę karinio jūrų laivyno uniformą, didybę spinduliuojantį apdarą — baltą dvieilį švarką plačiais juodais antpečiais ir stulbinančiu ordinu kiekiu, baltus marškinius iškrakmolyta stačia apykakle ir baltas laisvas kelnes, apsiuvinėtas šilkiniais siūlais.

Ispanijos armada nebėra galingiausias karinis jūrų laivynas pasaulyje, bet mes tebemokame apginti savo karininkus.

Avila paradinės uniformos nevilkėjo daugel metų, bet šis vakaras buvo

ypatingas, ir kiek anksčiau, vaikštinėdamas nežinomo miesto gatvėmis, admiralas mėgavosi tiek palankiais moterų žvilgsniais, tiek vyrų pastangomis iš tolo jį aplenkti.

Visi gerbia tuos, kurie gyvena pagal etikos kodeksą.

— *¿Otra tónica?* — paklausė gražutė barmenė, nuostabiai sudėta, žaismingai besišypsanti trisdešimties su viršum moteris.

Jis pakratė galvą.

— *No, gracias.*

Tuštutėlėje užėjo įsitaisęs Avila juto, kad barmenė į jį žiūri su pasigėrėjimu. Smagu vėl tapti matomam. *Aš sugrižau iš bedugnės.*

Prieš penkerius metus nutikęs ir faktiškai gyvenimą sužlugdęs košmariškas įvykis visuomet glūdės sąmonės gilumoje — kaip kurtinantis akimirksnis, per kurį jį prarijo atsivėrusi žemė.

Sevilijos katedra.

Velykų rytas.

Akmeninę katedros salę ryškiais kaleidoskopiškais spalvų blyksniais margino pro vitražą besiveržianti Andalūzijos saulės šviesa. Džiugiai šventiškai griaudžiant vargonams, tūkstančiai maldininkų iškilmingai minėjo Prisiškėlimo stebuklą.

Atsiklaupęs prie altoriaus atitvaro Avila juto, kaip širdį užtvindo dėkingumas. Visą gyvenimą tarnavo jūroje, ir pagaliau Viešpats jam įteikė nuostabiausią dovaną — šeimą. Plačiai šypsodamasis jis per petį žvilgtelėjo į klaupte tebesėdinčią jauną žmoną Mariją, kuriai leistis į ilgą žygį tarpueiliu kliudė prie pabaigos artėjantis nėštumas. Prie motinos prisišlijęs trimetis sūnus Pepė ėmė džiaugsmingai mojuoti tėvui. Avila pamerkė akį berniukui, ir Marija šiltai nusišypsojo vyrui.

Ačiū tau, Dieve, mintyse tarė jis ir atsisuko į tvorelę priimti šventosios Komunijos.

Po sekundės tyrą katedros erdvę perskrodė kurtinantis sproginimas.

Sulig blyksniu visas pasaulis paskendo ugnyje.

Smūgio banga negailestingai bloškė Avilą į atitvarą, ant jo ėmė kristi degančios nuolaužos ir žmonių kūno dalys. Jis netrukus atgavo sąmonę, bet dėl tirštų dūmų nepajėgė kvėpuoti ir akimirką nesusigaudė, nei kur esąs, nei kas atsitiko.

Spengimą ausyse galiausiai nustelbė kančios riksmas. Avila sunkiai pakilo ant kojų ir su siaubu suvokė, kur esąs. Ėmė save tikinti, kad viso labo sapnuoja

košmarą. Nusverdėjo per dūmuose paskendusią katedrą, lipdamas per vaitojančias sudarkytas aukas, klupčiodamas, desperatiškai judėdamas maždaug ten, kur prieš minutę šypsojosi žmona ir sūnus.

Jis nieko neberado.

Jokių klauptų. Jokių žmonių.

Vien tik kruvinos nuolaužos ir apanglėjusios akmeninės grindys.

Klaikius prisiminimus, laimei, į šipulius sutrupino nuo baro durų atsklindęs dzingtelėjimas. Avila čiupo gėrimą ir skubiai nurijo gurkšnį, mėgindamas iš galvos išginti tamsą, kaip daugybę sykių teko daryti praetyje.

Kai lauko durys plačiai prasivėrė, Avila atsigrėžė ir išvydo du vidun įvirstančius apkūnius vyrus. Užsitempę žalius futbolo marškinėlius, kurie vos pridengė pilvus, jie nedarniai plėšė airių kovos dainą. Matyt, šiandienos varžybas laimėjo mieste viešinti Airijos rinktinė.

Štai man ženklas judintis. Avila pakilo nuo kėdės, paprašė sąskaitos, tačiau barmenė mirktelėjo ir numojo ranka. Jis padėjo ir apsisuko.

— Kad aš prasmegčiau! — užbliovė vienas iš atvykėlių, žiopsodamas į paradinę uniformą. — Juk čia Ispanijos karalius!

Abu vyrai pratrūko juoktis ir nusiūbavo admirolo kryptimi.

Avila pabandė juos apeiti, bet stambesnis airis šiurkščiai griebė jį už dilbio ir patraukė atgal prie baro kėdės.

— Minutėlę, jūsų didenybe! Mes sukorėme ilgą kelią, kol atsibeldėme į Ispaniją; po pintą išlenksime kartu su karaliumi!

Avila nužvelgė purvinus vyriškio pirštus, įsistvėrusius į ką tik išlygintą rankovę.

— Paleiskite, — tyliai pasakė. — Man reikia eiti.

— Ne... tau *reikia* likti ir pasivaišinti alumi, *amigo*.

Storulis tvirčiau sugniaužė admirolui dilbį, o jo draugas nevalyvu smiliumi ėmė baksnoti į ordinus prie švarko krūtinės.

— Panašu, tėvuk, kad esi tikras didvyris. — Jis patimpčiojo vieną iš Avilos labiausiai branginamų emblemų. — Viduramžių vėzdas? Kas tu? Narsusis riteris? — vyrai pratrūko kvatoti.

Ramybės, sau liepė Avila. Per gyvenimą buvo sutikęs daugybę tokių žmonių — nelaimingų ir paikų, niekada nesigrūmusių dėl aukštesnio tikslo, aklaai piktnaudžiaujančių laisvėmis ir privilegijomis, kurias jiems iškovojo kiti.

— Tiesą sakant, — švelniai tarė jis, — čia blokštas, Ispanijos karinio jūrų laivyno *Unidad de Operaciones Especiales* simbolis.

— Specialiosios pajėgos? — drimba apsimetė baugščiai virpęs. — Nieko sau. O kaip *šitas*? — jis pirštu bedė į dešiniąją admirolo ranką.

Avila nudelbė akis į savo delną, į jo viduryje išstatuotą juodą ženklą, datuojamą dar keturioliktu amžiumi.

Toji žymė turėtų mane apsaugoti, pagalvojo Avila žvelgdamas į emblemą.
Bet man jos neprireiks.

— Ai, koks skirtumas.

Chuliganas paleido jo ranką ir sutelkė dėmesį į barmenę.

— O tu žavi, — pareiškė. — Esi šimtaprocentinė ispanė?

— Taip, — teikėsi atsakyti ji.

— Ir tavyje nėra nieko airiško?

— Ne.

— Gal norėtum, kad *atsirastų*? — jis ėmė raitytis iš juoko, kone apimtas isterijos, ir kumščiu talžyti per barą.

— Palikite ją ramybėje, — liepė Avila.

Žmogėnas atsisuko ir nuožmiai į jį įsistebeilijo.

Antrasis smiliumi griežtai dūrė admirolui į krūtinę.

— Bandai mums aiškinti, kaip elgtis?

Avila, kuris po šiandieninės ilgos kelionės jautėsi nusiplūkęs, giliai įkvėpė ir mostelėjo į barą.

— Ponai, prašau sėstis. Aš pastatysiu jums alaus.

Laimėi, jis lieka, apsidžiaugė barmenė. Savimi pasirūpinti galėjo, tačiau stebėdama, kaip šaltakraujiškai karininkas bendrauja su šiais storžieviais, juto, kad jai nežymiai pakerta pakinklius, ir vylėsi, jog svečias niekur neis, iki baigsis darbo valandos.

Užsakęs du alaus bokalus ir gazuoto vandens stiklą, karininkas įsitaisė savo vietoje. Futbolo chuliganai atsisėdo jam iš abiejų pusių.

— Gazuotas vanduo? — nusivaiपė vienas. — Maniau, mes gersime *drauge*.

Į barmenę atsigręžusio karininko veide pasirodė išvarginto žmogaus šypsena.

— Deja, aš turiu su kai kuo susitikti, — ištuštinęs stiklinę pasakė. — O jūs gardžiuokitės alumi.

Avilai stojantis, vyrai lyg susitarę pakėlė rankas, delnais šiurkščiai kirto jam per pečius ir privertė atsisėsti. Karininko akyse sužybčiojo įniršio kibirkštis, bet ji kaipmat užgeso.

— Ei, seneli, neįau mus paliksi su savo mergužele? — pasisukęs į barmenę, drimba gašliai sumaskatavo liežuviu.

Karininkas trumpam suakmenėjo, po užsitęsios pauzės įkišo ranką švarko užantin.

Abu vyrai bemat į jį įsikibo.

— Ei! Ką darai?

Jis labai lėtai išsitraukė mobilųjį ir jiems atsakė ispaniškai. Iš vyrų žvilgsnių matydamas, kad šie ničnieko nesupranta, vėl prakalbo angliškai:

— Nepykite, bet aš privalau paskambinti žmonai ir perduoti, jog namo grįšiu vėliau nei įprastai. Rodos, čia kiek užtruksiu.

— O, visai kita šneka, drauguži! — stambesnysis susivertė gėrimą gerklėn ir trenkė bokalu į barą. — Dar po vieną!

Pildama alų barmenė veidrodyje stebėjo, kaip karininkas telefone paliečia kelis mygtukus. Priglaudęs mobilųjį prie ausies vyriškis luktelėjo, kol jį sujungs, ir greitakalbe ėmė berti ispaniškus žodžius.

Le llamo desde el bar Molly Malone, — nuo bokalo padėkliuko perskaitė baro pavadinimą ir adresą. — *Calle Particular de Estraunza, ocho*. — Nutilęs palūkuriavo. — *Necesitamos ayuda inmediatamente*, — po pauzės pratęsė. — *Ha ydos hombres heridos*.^{*} — Jis nutraukė ryšį.

¿*Dos hombres heridos*? Barmenės širdis suplakė sparčiau. *Du sužeisti žmonės?*

Prieš jai perprantant žinutės esmę, baltos uniformos kontūrai išskydo — pasisukęs dešininė karininkas alkūne skėlė drūtesniam chuliganui į nosį, ir toji lūžo šleikščiai traškėdama. Vyruko veidas nusidažė raudonai, ir jis tėškėsi ant nugaros. Antrajam nespėjus sureaguoti, kita alkūne smogė jam į trachėją ir nutrenkė nuo kėdės.

Barmenė išsprogino akis į vyrus, kurie parkrito ant grindų; vienas kriokė iš skausmo, kitas švokštė įsistvėręs sau į gerklę.

* Aš skambinu iš baro „Molly Malone“. *Particular de Estraunza* gatvė Nr. 8. Mums nedelsiant reikia pagalbos. Sužeisti du žmonės.

Karininkas neskubėdamas atsistojo. Gąsdinančiai ramiai susirado piniginę ir ant baro padėjo šimto eurų banknotą.

— Atleiskite man, — ispaniškai kreipėsi į merginą. — Policija netrukus atvyks ir jums pagelbės.

Jis apsisuko ir dingo.

Lauke admirolas įkvėpė vakaro oro ir žengė alėja, *Alameda de Mazarredo*, upės link. Išgirdęs artėjančias policijos sirenas, nėrė į šešėlius ir palaukė, kol pareigūnai pralėks pro šalį. Avila ketino imtis rimto darbo, todėl negalėjo leisti, kad padėtų komplikuoatų dar daugiau trukdžių.

Regentas nurodė kuo aiškiausiai, kaip atlikti šiandienos misiją.

Vykdydamas regento paliepinimus jis buvo visiškai ramus. Jokių savarankiškų sprendimų. Jokio kaltės jausmo. Vien tik veiksmai. Jis dalino įsakymus per visą savo karjerą, todėl dabar su palengvėjimu atsisakė šturvalo ir leido kitiems vesti laivą.

Šiame kare esu pėstininkas.

Prieš keletą dienų regentas atskleidė tokią bauginančią paslaptį, kad Avila suprato neturįs iš ko rinktis ir privalęs pasišvęsti kilniam tikslui. Užduoties žiaurumas vis dar nedavė ramybės, bet jis buvo įsitikinęs, jog už savo poelgius tikrai sulauks atleidimo.

Egzistuoja daugybė teisumo formų.

Šįvakar nebus išvengta mirties.

Pasiekęs atvirą aikštę, plytinčią ant upės kranto, Avila nužvelgė priešais stūksantį pavidalą — banguojantį iškrypėlišku formų kratinį, apkaltą metalo plokštėmis. Jo kūrėjas tarsi atsisakė du tūkstančius metų trunkančios architektūrinės pažangos ir pasirinko gryną chaosą.

Kai kas tai vadina muziejumi. Aš jį vadinu bjaurastimi.

Avila sutelkė mintis, nuvingiavo tarp įmantrių skulptūrų, eksponuojamų prie Gugenheimo muziejaus, ir perėjo aikštę. Artėjant prie statinio, priešakyje pasirodė tuzinai svečių, kurie zujo išsipustę gražiausiais juodais ir baltais apdarais.

Antai masė nedorųjų bedievių.

Bet renginys klostysis ne taip, kaip jie tikisi.

Jis pasitaisė admirolų kepurę, susiglostė švarką ir liepė sau susitelkti užduočiai. Šis vakaras buvo didingesnės misijos, teisiųjų kryžiaus žygio, etapas.

Kirsdamas kiemą muziejaus durų link, Avila švelniai palietė kišenėje rožinį.

3 SKYRIUS

Muziejaus atrijus sudarė futuristinės katedros įspūdį. Patalpoje Lengdono žvilgsnis iškart šovė į dangų, masyviomis baltomis kolonomis ir gigantiška stiklo skraiste nuslydo į dviejų šimtų pėdų aukštį, kur gryna balta šviesa plieskė skliautuotose lubose įtaisyti halogeniniai prožektoriai. Ore kybojo skersai išilgai besidriekiančių tiltelių ir balkonų tinklas, po kurį mirguliavo svečiai baltais ir juodais drabužiais — jie užsukdavo į viršutines galerijas ir atsistoję prie aukštų langų grožėjosi lagūnos vaizdu. Netoliese, palei sieną, leidosi stiklinis liftas, grįžtantis žemyn paimti daugiau svečių.

Lengdonas gyvenime nebuvo matęs panašių muziejų. Kitokia atrodė netgi akustika. Vietoj tradicinio pagarbaus šnabždėjimo, prislopinto tam skirtos apdailos, visur sklandė nuo akmens ir stiklo atsimušantis balsų aidas. Iš patiriamų pojūčių Lengdonas atpažino tik giliai gerklėje nusėdusį sterilumo prieskonį. Toks pat oras tvyrojo bet kuriame pasaulio muziejuje — filtrai išvalydavo jį nuo žalingų dalelių ir oksidantų, jonizuotas vanduo palaikydavo keturiasdešimt penkių procentų drėgnumą.

Perėjęs pro virtualią stebėtinai rimtą apsaugos punktą, pastebėjęs daugiau nei keletą ginkluotų sargybinių, jis galop atsидūrė prie kito registracijos stalo. Jauna moteris dalino ausines.

— *¿Audioguía?*

Profesorius nusišypsojo.

— Ačiū, bet ne.

Lengdonui prisigretinus prie stalo, moteris jį sustabdė ir prašneko idealia anglų kalba:

— Atleiskite, sere, bet renginio šeiminkas ponas Edmondas Kiršas prašė, kad ausines užsidėtų visi. Jos įtrauktos į vakaro potyrius.

— Tada taip, žinoma, duokite.

Jam siekiant prietaiso, registratorė mostu nurodė luktelėti, pagal svečio kortelę patikrino savo sąrašą, rado reikiamą pavardę ir įteikė Lengdonui ausines, kurių numeris sutapo su skaičiumi, pažymėtu greta jo vardo.

— Šiandien ekskursijos pritaikytos kiekvienam lankytojui individualiai.

Nejaugi? Jis apsidairė. Juk muziejuje šimtai svečių.

Lengdonas nužvelgė paprastą, elegantišką metalinį lankelį su abiejuose

galuose pritaistytais pagalvėlėmis. Moteris turbūt atkreipė dėmesį į jo sąmyšį ir, apėjusi stalą, prisiartino padėti.

— Signalo davikliai kišami ne į ausis, o glaudžiami prie veido.

Ji užkišo lankelį profesoriui už pakaušio ir ausinių galus švelniai prispaudė prie odos — aukščiau smakro ir žemiau smilkinių.

— Bet kaip...

— Technologija paremta kaulų laidumu. Daviklių persiunčiamas garsas įsismelkia į jūsų žandikaulius ir tokiu būdu patenka tiesiai į ausies sraigę. Įtaisą jau esu išbandžiusi, ir jis pribloškiantis. Jaučiausi, tarsi balsas būtų skambėjęs mano galvoje. Negana to, ausys lieka neuždengtos, todėl jūs laisvai galite klausytis kitų pokalbių.

— Kaip sumanu.

— Ponas Kiršas išrado technologiją daugiau nei prieš dešimtmetį. Dabar aišė žinomų kompanijų ją diegia plataus vartojimo ausinėse.

Savo atlygį, tikiuosi, gavo ir Liudvigas van Bethovenas, pamanė Lengdonas neabejodamas, kad šios inovacijos autorystė turėtų atitekti aštuoniolikto amžiaus kompozitoriui, kuris apkurtęs išsiaiškino, jog tereikia sukąsti prie pianino pritvirtintą metalinį strypą, ir tuomet grojamą muziką įmanoma puikiai girdėti per žandikaulius drebinančias vibracijas.

— Mes viliamės, kad ekskursija jums patiks, — pasakė registrorė. — Muziejų galite tyrinėti apie valandą, nes maždaug tiek laiko liko iki prezentacijos. Audiogidas praneš, kada bus metas ateiti žiūrovų salėn.

— Ačiū. Ar man ką nors paspausti...

— Ne. Prietaisas įsijungia savaime. Vos tik pajudėsite iš vietos, prasidės ekskursija su gidu.

— Taip, taip, suprantama, — vyptelėjo Lengdonas ir per atrijų nuėjo link kitų svečių, kurie laukė liftų, prie skruostikaulių priglaudę tokių pat ausinių daviklius.

Jis teįveikė pusę kelio, kai galvoje suskambo vyriškas balsas:

— Labas vakaras ir sveiki atvykę į Bilbao mieste atidarytą Gugenheimo muziejų.

Lengdonas žinojo girdįs ausines, bet vis tiek sustingo kaip įbestas ir pašnairavo sau per petį. Įspūdis stulbinantis, ir moteris jį apibūdino taikliai sakydama, jog tarsi kažkas dudeno jos galvoje.

— Patys nuoširdžiausi sveikinimai ir jums, profesoriau Lengdonai, — bičiuliškai, lengvabūdiškai pridūrė balso savininkas, kalbantis britišku akcentu,

kuriame buvo aiškiai girdėti pasitikėjimas savimi. — Esu Vinstonas. Šįvakar man suteikta garbė tapti jūsų gidu.

Ką nusamdė visa tai įrašyti — Hju Grantą?

— Vaikščiokite, kur panorėsite, — tęsė džiugiai skambantis balsas, — o aš stengsiuos informuoti, ką regite.

Matyt, neskaitant guvaus vedlio, individualiam vartotojui pritaikytų įrašų, kaulų laidumu paremtos technologijos, ausinės turėjo ir įdiegtą palydovinės navigacijos sistemą, kuriai nustačius, kokioje vietoje stovi muziejaus lankytojas, gidas pateikdavo atitinkamus komentarus.

— Sere, aš puikiai suvokiu, — toliau šnekėjo balsas, — kad esate meno srities profesorius, vienas iš labiau apsišvietusių svečių, todėl mano duomenų jums galbūt neprireiks. O blogiausia, jūs turbūt kategoriškai nepritarsite manajai kai kurių eksponatų analizei! — balso savininkas nejaukiai sukriženo.

Rimtai? Kas rašė scenarijų? Linksma tonas ir personalizuotos paslaugos nuteikė maloniai, kaip žavingas potėpis, bet Lengdonas nė nepajėgė įsivaizduoti, kiek darbo teko įdėti, siekiant šimtus ausinių pritaikyti konkreitiems poreikiams.

Laimė, pasibaigus suprogramuotam pasveikinimo dialogui, balsas nuščiuvo.

Lengdonas pažvelgė į priešingą atriiaus pusę ir tenai išvydo virš minios kabantį dar vieną milžinišką raudoną plakatą.

EDMONDAS KIRŠAS

ŠĮVAKAR MES JUDĖSIME PIRMYN

Ką, po galais, Edmondas žada paskelbti?

Jo akys pakrypo į liftus ir prie šių stovinčius, tarpusavyje plepančius svečius, įskaitant porą žymių pasaulinių internetinių kompanijų steigėjų, populiarių indų aktorių, įvairias kitas dailiai apsirengusias garsenybes, kurių Lengdonas nepažino, nors numanė, jog tie žmonės turėtų būti jam matyti. Suprasdamas, kad jis nieko neišmano apie socialinius tinklus arba Bolivudą, todėl nejausdamas jokie noro šnekučiuotis tokiomis temomis, Lengdonas pasuko priešinga linkme ir neskubėdamas priėjo prie modernaus meno kūrinio, įrengto greta tolimosios sienos.

Instaliacija slypėjo tamsioje grotoje, ją sudarė devynios siauros konvejerio juostos, kylančios iš grindų plyšių, mitriai šliuožiančios aukštyn ir pra-

nykstančios lubų ertmėse, tarytum devyni vertikaliajoje plokštumoje įtaisyti judantys takai. Ant kiekvienos švietė viršun skriejantys užrašai.

Meldžiuosi balsu... mano oda kvepia tavimi... tariu tavo vardą.

Jis žengė artyn ir pamatė, kad konvejeris iš tiesų nekruta; judėjimo iliuziją sukuria miniatiūrinių šviesos diodų apvalkalas, dengiantis vertikalius strypus. Iš lempučių, greitai užsižiebiančių viena po kitos, formavosi žodžiai, kurie atsirasdavo ties grindimis, šaudavo į viršų ir dingdavo lubose.

Aš raudu... liejasi kraujas... niekas man to nepranešė.

Vaikštinėdamas aplink statmenus strypus, Lengdonas įdėmiai juos apžiūrėjo.

— Ekspонатas verčia susimąstyti, — staiga atgijo audiogidas. — Tai konceptualiojo meno atstovės Dženės Holzer rankų darbas. Vadinasi „Bilbao skirta instaliacija“. Keturiasdešimties pėdų aukščio devynios iškabos su šviesos diodais baskiškai, ispaniškai ir angliškai skelbia citatas, susijusias su AIDS baisumais ir kančiomis, kurias patiria mirusiųjų artimieji.

Lengdonas sau pripažino, kad vaizdas užburiantis ir kažkodėl draskantis širdį.

— Jums, ko gero, jau teko susidurti su Dženės Holzer kūriniais, ar ne?

Link lubų slystantis tekstas hipnotizavo.

Aš užkasu savo galvą... Aš užkasu tavo galvą... Aš užkasu tave.

— Pone Lengdonai? — galvoje nuskambėjo balsas. — Ar mane girdite? Jūsų ausinės veikia?

Profesorius krūptelėjęs išniro iš apmąstymų.

— Atsiprašau... *ką?* Sveiki?

— Taip, taip, sveiki, — atsiliepė balsas. — Bet mes, regis, jau labinomės? Aš viso labo tikrinu, ar mane girdite.

— A... atsiprašau. — Mikčiodamas jis nusigrėžė nuo instaliacijos ir pažiūrėjo į kitą atrijaus pusę. — Maniau, čia *įrašas!* Nė nepagalvojau, jog bendrauju su tikru asmeniu.

Lengdonas mintyse išvydo daugybę gardelių ir armiją muziejaus katalogais bei ausinėmis apsiginklavusių kuratorių juose.

— Jokių problemų, sere. Aš atliksiu asmeninio jūsų gido pareigas. Beje, ausinėse yra mikrofonas. Pagal šią interaktyvaus pažinimo programą mudu galėsime kalbėtis ir aptarti meną.

Lengdonas atkreipė dėmesį, kad kiti svečiai irgi šneka į ausines. Vieni nuo kitų atšlijo net atvykusieji poromis — jie bendravo su asmeniniais vadovais ir sutrikę dairėsi tarpusavyje.

— Atskiras gidas lydi *kiekvieną* svečią?

— Taip, sere. Individualias ekskursijas surengėme trims šimtams aštuoniolikai muziejaus lankytojų.

— Neįtikėtina.

— Na, kaip žinote, Edmondas Kiršas yra užkietėjęs meno ir technologijų gerbėjas. Šią sistemą sukūrė muziejams turėdamas viltį, kad ji pakeis grupinius pasivaikščiojimus, kurių jis neapkenčia. Tokiu būdu svečiai gali mėgautis privačiomis ekskursijomis, pasirinkti norimą tempą, klausinėti, ką tikriausiai drovėtuši daryti žmonių būryje. Jie išgyvena intymesnius ir gilesnius potyrius.

— Nenoriu pasirodyti senamadiškas, bet kodėl kiekvieno iš mūsų nevežioja *fiziniai* palydovai?

— Dėl logistikos. Į muziejuje vykstantį renginį sukvietus asmeninius palydovus, salėje bendras žmonių skaičius padvigubėtų, todėl svečių kiekį reiktų sumažinti perpus. Maža to, gidams vienu metu pasakojant apie eksponatus, lankytojus blaškytų balsų kakofonija. Ponas Kiršas siekė užsitikrinti, kad diskusijai niekas netrukdytų. Anot jo, vienas iš meno tikslų yra skatinti dialogą.

— Visiškai sutinku, — atsiliepė Lengdonas. — Kaip tik todėl į muziejų žmonės dažnai užsuka su mylimaisiais arba draugais. Ausinės tam tikra prasme trukdytų bendrauti.

— Na, atvykęs su mylimąja arba bičiuliais jūs paprašytumėte, kad prie visų ausinių prijungtų tą patį gidą, ir mėgautumėtės grupine diskusija. Čia įdiegta labai pažangi programinė įranga.

— Panašu, turi atsakymą į kiekvieną klausimą.

— Toks mano darbas. — Britas sumišęs nusijuokė ir staiga pakeitė temą: — Profesoriau, judėkite langų kryptimi, ir jūs pamatysite didžiausią muziejaus paveikslą.

Lengdonas nužingsniavo per atrijų ir apėjo patrauklią porelę, įkopusią į ketvirtą dešimtmetį, su beisbolo kepuraitėmis, kurių priešakinę dalį puošė ne kompanijos logotipas, o stebinanti emblema.

Lengdonas gerai žinojo, ką reiškia šis ženklas, bet niekada nebuvo jo matęs ant kepurų. Pastaruoju metu stilizuota A raidė simbolizavo sparčiausiai planetoje gausėjantį ir vis balsingesnį demografinį sluoksnį — ateistus, kurie kasdien vis ryžtingiau šnekėdavo apie tai, ką jie laikė religinio tikėjimo keliamomis grėsmėmis.

Ateistai jau turi savas beisbolo kepuraites?

Žvilgsniu tyrinėdamas, kaip aplinkui zuja technologijas puikiai išmanantys genijai, Lengdonas liepė sau nepamiršti, kad dauguma šių jaunų analitinių protų, ko gero, religijoms jaučia didžią antipatiją, kaip ir pats Edmondas. Šiandieninė publika vargiai priminė religinės simbologijos profesoriaus „namų sienų“ auditoriją.

4 SKYRIUS

ConspiracyNet.com

KARŠČIAUSIOS ŽINIOS

Atnaujinta: *ConspiracyNet* „10 svarbiausių dienos naujienų žiniasklaidoje“ galima peržiūrėti spustelėjus [nuorodą](#). Be to, siūlome naujutėlę svarbią informaciją!

EDMONDO KIRŠO STEBINANTIS PRANEŠIMAS?

Bilbao Ispanijoje užplūdę technologijų titantai šįvakar dalyvauja įžmybėms skirtame renginyje, kurį Gugenheimo muziejuje organizuoja Edmondas Kiršas. Jis ėmėsi itin rimtų saugumo priemonių ir ne neatskleidė svečiams, koku tikslu juos sukvietė, bet *ConspiracyNet* iš slapto šaltinio sulaukė žinutės, kad Kiršas netrukus sakys kalbą ir nustebins svečius paskelbdamas apie reikšmingą mokslinį atradimą. *ConspiracyNet* seks įvykių eigą ir iš karto pateiks gautas naujienas.

5 SKYRIUS

Didžiausia Europos sinagoga stovi Budapešte, Dohanio gatvėje. Maurų stiliumi pastatytoje šventykloje su dviem iškiliais vienodais bokštais telpa daugiau nei trys tūkstančiai maldininkų — pirmo aukšto klauptuose sėdi vyrai, balkone ant suolų įsitaiso moterys.

Gretimame parke yra masinė kapavietė, kur palaidoti šimtai Vengrijos žydų, žuvusių per siaubingą nacių okupaciją. Vietovė paženklinta metaline „Gyvybės medžio“ skulptūra — svyruokliniu gluosniu, kurio kiekviename lapelyje išgraviruota po aukos pavardė. Dvelkiant vėjui, metaliniai lapai barška vieni į kitus, ir viršum pašventintos žemės vilnija šiurpus aidas.

Dvasiniu sinagogos vadovu ilgiau nei tris dešimtmečius buvo garsus Talmudo žinovas ir kabalistas rabinas Jehuda Kiovešas. Nepaisydamas senyvo amžiaus ir prastos sveikatos, jis aktyviai dalyvavo tiek Vengrijos, tiek pasaulinės žydų bendruomenės veikloje.

Kitapus Dunojaus leidžiantis saulei, rabinas Kiovešas apleido sinagogą. Eidamas pro Dohanio gatvės butikus ir paslaptinius „barus griuvėsiuose“, traukė į savo namus Kovo 15-osios aikštėje, netoli Elžbietos tilto, kuris jungė 1873 metais oficialiai suvienytus senovinius Budos ir Pešto miestus.

Greitai artinosi žydų Pascha, Kiovešo požiūriu, vienas iš džiaugsmingiausių laikotarpių, bet nuo tada, kai aną savaitę grįžo iš Pasaulio religijų parlamento, jis jautė vien neslopstantį nerimą.

Verčiau apskritai nebūčiau ten lankęsis.

Mintys apie nepaprastą susitikimą su vyskupu Valdespinu, alama Saidu al Fadlu ir futuristu Edmondu Kiršu slėgė rabiną ištisas tris dienas.

Dabar, pasiekęs namus, Kiovešas pasuko tiesiai į kiemą ir atrakino savo *házikó* — namelį, atstojančią asmeninę prieglobstį ir darbo kabinetą.

Pastate tebuvo vienas kambarys su lentynomis, siekiančiomis lubas ir įdubusiomis nuo religinių foliantų svorio. Kiovešas nuėjo prie rašomojo stalo, atsisėdo ir susiraukė žiūrėdamas į apšnerkštą jo paviršių.

Jeigu šią savaitę čia kas nors mane pamatytu, palaikytų kuoktelėjusiu.

Stalą dengė pustuzinis bet kaip išmėtytų miglotų religinių tekstų, ir praskleisti puslapiai buvo apklijuoti lipukais su pastabomis. Už jų ant medinių stovų riogsojo trys sunkūs tomai — hebrajiškas, aramėjiškas ir angliškas Toros variantai, — atversti ties ta pačia knyga.

Pradžios knyga.

Pradžioje Dievas sukūrė...

Kiovešas galėjo visomis trimis kalbomis atmintinai cituoti Pradžios tekstą; sėdęs skaityti, jis veikiau gilintųsi į akademikų komentarus apie „Zohar“, arba pažangią kabalistinę kosmologijos teoriją. Jam, kaip tokio kalibro žinovui, Toros pirmosios knygos tyrinėjimai prilygtų Einšteino pastangoms susitelkti į pradinės mokyklos aritmetikos programą. Visgi kaip tik tuo rabinas užsiėmė pastarąją savaitę, o ant stalo padėtą bloknotą, rodos, buvo perliejusi uraganinė įrašų liūtis, užtvindęs ranka prikeverzotų, pačiam beveik neįskaitomų pastabų srautas.

Žvelgiant iš šono, aš panašus į beprotį.

Pirmiausia Rabinas Kiovešas griebėsi Toros, žydų ir krikščionių bendros Pradžios istorijos. *Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę.* Vėliau, įnikęs į Talmudo pamokomuosius tekstus, iš naujo perskaitė rabinų aiškinimus apie *maase berešit*, pasaulėdarą. Paskui kibo į midrašą, kanoninio teksto išplėstinį variantą, ir apgalvojo įvairių garbių egzegetų komentarus apie tradicinėje Sukūrimo istorijoje pastebimus prieštaravimus. Galiausiai pasinėrė į mistiškąjį kabalistinį „Zohar“ mokymą, teigiantį, kad nepažintinas Dievas apsireiškia dešimčia *sephirot*, arba lygmenų, kurie plyti palei Gyvybės medžio takus ir įsilieja į keturias atskiras visatas.

Slėpinga judaizmo tikėjimo painiava teikdavo Kiovešui paguodą, kaip Viešpaties priminimas, jog žmonijai nelemta visko suprasti. Bet po Kiršo prezentacijos peržiūros, mąstydamas apie tai, koks paprastas ir aiškus yra futurologo atradimas, rabinas juto, kad jis tris dienas žiopso į pasenusių prieštarų rinkinį. Vienu metu nebeapsikentęs nustūmė senovinius tekstus šalin ir Dunojaus krantine leidosi į ilgą pasivaikščiojimą, idant surikiuotų mintis.

Kiovešas galiausiai ryžosi pripažinti skausmingą tiesą: Kiršo darbai triuškinamu aidu atsimuš nuo pamaldžiųjų sielų. Mokslininko veiklos rezultatai akiplėšiškai neigė beveik kiekvieną pripažintą religinę doktriną, ir tai darė pritrenkiamai elementariu, įtikinamu būdu.

Paskutinio kadro nepamiršiu niekada, pamanė Kiovešas, prisiminęs per milžinišką Kiršo išmanųjį stebėtą prezentaciją ir gniuždančią jos pabaigą. *Naujienos paveiks kiekvieną — ne tik dievobaiminguosius.*

Rabinas kelias dienas nepaliaudamas suko galvą, deja, iki šiol nenučiuokė, kaip elgtis su Kiršo duomenimis.

Vargu ar ką nors išmąstė ir Valdespinas su al Fadlu. Prieš dvi dienas visi trys bendravo telefonu, bet iš pokalbio nebuvo jokios naudos.

— Mano draugai, — prabilo vyskupas. — Akivaizdu, kad pono Kiršo prezentacija kelia nerimą... pačiais įvairiausiai aspektais. Primygtinai raginau jį paskambinti man ir pratęsti diskusijas, bet jokios reakcijos nesulaukiau. Mums, sakyčiau, atėjo metas apsispręsti.

— Aš jau priėmiau sprendimą, — tarė al Fadlas. — Sėdėti sudėjus rankas nevalia. Privalome suvaldyti padėtį. Kiršas neslepia paniekos religijai, todėl savo darbo išvadas pristatys taip, kad jos kuo smarkiau pakenktų tikėjimui. Mes turime griebtis iniciatyvos. Ir *patys* paskelbti apie atradimą. Nedelsiant. Tinkamai jį nušvietę, sušvelninsime smūgį, kad naujiena kuo mažiau įbauginų žmones, tikinčius dvasiniu pasauliu.

— Kiek pamenu, mes jau aptarėme galimybę kreiptis į visuomenę, — atsiliepė Valdespinas, — deja, aš neįsivaizduoju, kaip išplatinti *tokią* informaciją, kad ji skambėtų negrėsmingai. — Jis sunkiai atsiduso. — Ir nepamirškime ponui Kiršui duotos priesaikos laikyti žinių paslapyje.

— Jūs teisus, — sutiko al Fadlas. — Mintis apie pažado laužymą man kelia nepakeliamus prieštarigus jausmus, bet aš įsitikinęs, jog reikia pasirinkti menkesnį blogį ir imtis veiksmų dėl didesnio gėrio. Mus puola — musulmonus, žydus, krikščionis, induistus, *visų* religijų atstovus, — ir, jei atsižvelgtume į tai, kad tikėjimus vienija fundamentalios tiesos, kurias ponas Kiršas neigia, šią medžiagą derėtų pranešti neišgąsdinant savo bendruomenių.

— Nežinia, ar apskritai įmanoma rasti būdą, kaip jo naujienoms suteikti prasmę, — atsakė Valdespinas. — Jeigu jau svarstome idėją paviešinti Kiršo informaciją, vienintelė perspektyvi jos traktuotė būtų neatsiejama nuo *abejonės* — nuo pastangų diskredituoti mokslininką, prieš jam surengiant prezentaciją.

— Edmondą Kiršą? — nustebeš atšovė al Fadlas. — Genijų, kuris dėl nieko nėra klydęs? Ar mes visi dalyvavome tame pačiame susitikime su Kiršu? Jis pristatė duomenis labai įtikinamai.

Vyskupas urgztelėjo:

— Lygiai taip pat, kaip kitados Galilėjus, Brunas, Kopernikas. Religijoms ne sykį teko atsidurti keblioje padėtyje. Mokslas vėl beldžiasi į mūsų duris, ir tiek.

— Bet kur kas Gilesniame lygmenyje nei fizikos ir astronomijos atradimai! — suriko al Fadlas. — Kiršas meta iššūkį *esmei* — fundamentaliai mūsų tikėjimo pagrindui! Galite remtis istorija, kiek tik norite, bet nepamirškite, kad mokslui įsigalėti nesutrukdė jokios Vatikano pastangos nutildyti tokius vyrus kaip Galilėjus. Savo tikslą pasieks ir Kiršas. Mes niekaip tam neužkirsime kelio.

Trumpam stojo niūri tyla.

— Šiuo atžvilgiu mano požiūris paprastas, — tarė Valdespinas. — Jau verčiau Edmondas Kiršas nebūtų padaręs savo atradimo. Aš baiminuosi, kad nesame pasirengę jo išvadoms. Ir man labai norėtusi, jog toji informacija niekuomet neiškiltų viešumon. — Po pauzės vyskupas pridūrė: — Bet tuo pat metu tikiu, kad mūsų pasaulyje viskas klostosi pagal Dievo planą. Jei melsimės, Viešpats galbūt kreipsis į Kiršą ir įtikins nieko neatskleisti plačiau visuomenei.

— Manau, — pašaipiai sušnarpštė al Fadlas, — ponas Kiršas nepriklauso ratui žmonių, gebančių išgirsti Dievo balsą.

— Gal ir ne, — atsakė Valdespinas. — Visgi stebuklai nutinka kiekvieną dieną.

Al Fadlas įsitarščiaavęs pareiškė:

— Aš jus labai gerbiu, bet jei nemelsite, kad Viešpats atimtų mokslininkui gyvybę anksčiau, nei jis paskelbs...

— Ponai! — įsiterpė Kiovešas, mėgindamas prasklaidyti stiprėjančią įtampą. — Mums nėra reikalo skubėti ir dar šįvakar susitarti dėl veiksmų plano. Ponas Kiršas sakė rengsiąs prezentaciją tik po mėnesio. Siūlau vienuose pamedituoti apie šituos klausimus ir susisiekti po dienos kitos. Apmąstymai, galimas daiktas, padės mums įžiūrėti teisingą kelią.

— Patarimas išmintingas, — atsiliepė Valdespinas.

— Bet ilgai laukti nederėtų, — įspėjo al Fadlas. — Susiskambinkime po dviejų dienų.

— Gerai, — tarė vyskupas. — Tada ir priimsime galutinį sprendimą.

Pokalbis įvyko prieš dvi paras, ir nūnai trijulė ketino jį pratęsti.

Rabinas Kiovešas sėdėjo *házikó* kambaryje ir vis labiau nerimavo. Numatytas skambutis vėlavo beveik dešimčia minučių.

Galiausiai telefonas atgijo, ir Kiovešas bemat jį stvėrė.

— Sveiki, rabine. — Sprendžiant iš balso, Valdespinas nervinosi. — Atleiskite, kad priverčiau jus laukti. — Vyskupas kelias sekundes patylėjo. — Gaila, bet alama al Fadlas prie mūsų neprisidės.

— Tikrai? — nustebo Kiovešas. — Ar jis gerai jaučiasi?

— Nežinau. Visą dieną bandžiau su juo susisiekti, bet alama tarsi... *išnyko*. Kur al Fadlas prapuolė, nenumano nė vienas iš jo kolegų.

Rabiną nupurtė šiurpas.

— Žinia maloniai nenuteikia.

— Pritariu. Viliuosi, jam nenuitiko nieko bloga. Deja, turiu ir kitų naujie-
nų. — Vyskupas vėl nutilo ir netrukus prabilo dar niauresniu tonu: — Ką tik
išgirdau, kad Edmondas Kiršas organizuoja renginį, per kurį savo atradimu
pasidalins su pasauliu... Šįvakar.

— Šįvakar?! — sušuko Kiovešas. — Bet Kiršas tikino paskelbsiąs infor-
maciją tik po *mėnesio!*

— Taip, — atsakė Valdespinas. — Jis melavo.

6 SKYRIUS

A usinėse nuaidėjo draugiškas Vinstono balsas:
— Profesoriau, priekyje jūs regite didžiausią mūsų kolekcijos pa-
veikslą, nors daugumai svečių jis ne iš karto krenta į akis.

Lengdonas pažvelgė į kitą atriiaus pusę, bet teišvydo stiklo sieną, už ku-
rios atsivėrė vaizdas į lagūną.

— Hmm, ko gero, esu vienas iš tos daugumos. Jokio paveikslu nematau.

— Na, jis eksponuojamas gan neįprastai, — nusijuokė Vinstonas. — Ne
pakabintas ant sienos, o patiestas ant *grindy.*

Ir kaip aš nesusivokiau. Nuleidęs galvą, judėdamas pirmyn, Lengdonas
galop išvydo akmeninį pagrindą dengiančias stačiakampės drobės platybes.

Gigantiškas paveikslas buvo nutapytas vienintele spalva — atrodė pana-
šus į sodriai žydą laukymę, — ir pakraščiuose stovintys muziejaus svečiai
spiginosi į jį kaip į tvenkinėlį.

— Kūrinio plotas siekia šešis tūkstančius kvadratinių pėdų*, — pranešė
Vinstonas.

Profesorius sumetė, kad paveikslu apimtytys dešimt kartų pranoksta pir-
majį jo butą Kembridže.

— Autorius Ivas Kleinas, ir kūrinys meiliai vadinamas „Baseinu“.

Lengdonas turėjo pripažinti, kad užburiantis mėlyno atspalvio sodru-
mas sukelia pojūtį, tarsi jis galėtų nerti į eksponatą.

— Kleinas išrado šitą spalvą, ir ji praminta „Tarptautiniu Kleino mė-
liu“, — tęsė Vinstonas. — Autorius teigė, esą atspalvio gelmė atkuria jo paties
utopinės pasaulio vizijos nematerialumą ir begalybę.

* Apie 557 kvadratinių metrų.

Lengdonas nujautė, kad gidas skaito iš anksto paruoštą tekstą.

— Kleiną labiausiai garsina mėlynieji paveikslai, bet jis žinomas ir dėl gluminančios, apgaulingos nuotraukos „Šuolis į tuštumą“, kuri, parodyta 1960 metais, sukėlė nemenką paniką.

„Šuolį į tuštumą“ Lengdonas matė Moderniojo meno muziejuje Niujorke. Ganėtinai trikdanti fotografija vaizdavo gražiai apsirengusį vyrą, kuris kregždute šoka nuo aukšto pastato ir skrieja asfalto link. Iš tikrųjų kadras įamžino iliuziją, nuostabiai sumąstytą ir velniškai puikiai nuretušotą skustuvo ašmenimis — kur kas anksčiau, nei atsirado „Photoshop“ programa.

— Beje, — pridūrė Vinstonas, — Kleinas parašė ir kompoziciją „Monotoniškumas-tyla“, kurią atliekantis simfoninis orkestras dvidešimt minučių groja D-dur akordą.

— Ir žmonės klausosi?

— Tūkstančiai. Akordas tėra pirmasis veiksmas. Per antrąjį orkestro nariai sėdi nekrutėdami ir atlieka „grynos tylos“ muziką.

— Juokauji?

— Anaipol, kalbu visiškai rimtai. Gindamas autorių privalau pastebėti, kad jo simfonija veikiausiai ne tokia nuobodi kaip rodos. Nes, be kita ko, ant gigantiškų drobių, ištiestų scenoje, vartosi trys mėlynais dažais nutepliotos nuogos moterys.

Lengdonas didžiąją savo karjeros dalį buvo pašventęs meno kūrinių tyrinėjimui, bet jautėsi nesmagiai, kad labiau nepramoko vertinti avangardistinių kūrinių. Jis taip ir nesuprato, kuo žmones traukia šiuolaikinis menas.

— Vinstonai, nenoriu pasirodyti nepagarbus, bet, tiesą sakant, man paprastai nelengva atskirti „moderniojo meno“ objekto nuo elementarios keis-tenybės.

Gidas atsiliepė rimtu tonu:

— Na, tokia problema kyla daug kam, ar ne? Jūsikiame klasikinio meno pasaulyje kūrėjų darbai garbinami dėl jų įgūdžių — atsižvelgiama į tai, kaip meistriškai dažai tepami ant drobės arba kalteliu apdorojamas akmuo. Modernizmo srityje šedevru dažniau laikoma *idėja*, o ne jos įgyvendinimas. Tarkim, keturiasdešimt minučių trunkančią simfoniją, kurią sudaro vieni vienas akordas ir tylos periodas, gebėtų parašyti bet kas, bet mintis į galvą šovė būtent Ivui Kleinui.

— Aišku.

— Lauke esanti „Rūko“ skulptūra — tobulas konceptualiojo meno pavyzdys. Autorė ją *sumąstė* — nusprendė po tilteliu įtaisyti vamzdžius, pro kurių

skylutes veržtūsi apklojanti lagūną migla, — tačiau kūrinių *pagamino* vietiniai santechnikai. — Vinstonas sekundę nutilo. — Bet aš menininkę vertinu labai aukštu balu už tai, kad savo terpę ji panaudojo kaip kodą.

— *Rūkas* yra kodas?

— O taip. Užšifruota duoklė muziejaus architektui.

— Frenkui Geriui?

— Frenkui O. Geriui.*

— Gudru.

Profesoriui žengus prie lango, Vinstonas pasakė:

— Iš čia puikiai matyti voras. Ar pakeliui į muziejų regėjote „Maman“?

Lengdonas nukreipė akis virš įlankėlės ir įbedė žvilgsnį į aikštėje iškilusią milžinišką juodąją našlę.

— Taip. Jos sunku nepastebėti.

— Sprendžiant iš intonacijos, jūs nesate skulptūros gerbėjas?

— Aš stengiuosi juo tapti. — Lengdonas patylėjęs pridūrė: — Bet, kaip klasicistas, atvykęs į Gugenheimo muziejų jaučiuosi šiek tiek ne savame kailyje.

— Kaip įdomu, — atsiliepė Vinstonas. — Mano nuomone, kas jau kas, bet jūs turėtumėte vertinti „Maman“, kuri idealiai atspindi klasikinį sugretinimą. Galimas daiktas, norėsite ja pasinaudoti, kai per paskaitą aiškinsite sąvokos esmę.

Lengdonas įdėmiai nužvelgė vorą, bet nieko panašaus neįžiūrėjo. Šiaip jau dėstydamas apie sugretinimą teikdavo pirmenybę tradiciškesniems pavyzdžiams.

— Manau, aš liksiu ištikimas „Dovydui“.

— O taip, Mikelandželas — tai auksinis standartas, — sukrizeno Vinstonas. — Jis genialiai pavaizdavo Dovydą gležna kontraposto poza, rankoje sulenktu riešu atsainiai laikantį neįtemptą laidynę, trykštantį moterišku pažeidžiamumu. Bet Dovydo akys spinduliuoja ryžtą žudyti, išpampusios sausgyslės ir venos liudija, kad jis nekantrauja nudobti Galijotą. Skulptūra vienu metu dvelkia ir delikatumu, ir mirtinu pavojumi.

Vinstono kalba profesorių pakerėjo, ir Lengdonas suvokė apgailestaujęs, kad jo paties studentai neįstengia taip gerai perprasti Mikelandželo šedevro.

— „Maman“ nesiskiria nuo „Dovydo“, — užtikrino gidas. — Jos kūrėja lygiai taip pat įžūliai sugretina priešingus archetipinius principus. Gamtoje

* Iš pirmųjų vardažodžio raidžių susidaro žodis „fog“ (liet. rūkas).

juodoji našlė kelia baimę, kaip grobuonis, galabijantis į voratinklį pakliūvančias aukas. Nors ji itin grėsminga, skulptūrą papildo kiaušinėlių maišas, skelbiantis, kad juodoji našlė ketina suteikti gyvybę, todėl ją derėtų vadinti ir grobuone, ir pramote — galinga centrinė kūno dalis, kuri remiasi į neįtikimai laibas kojas, perteikia ir jėgą, ir trapumą. Jums leidus, „Maman“ įvardyčiau šiuolaikiniu „Dovydu“.

— *Neleisiu*, — nusišypsojo Lengdonas. — Bet pripažinsiu, kad tavo analizė suteikė peno apmąstymams.

— Gerai, tuomet leiskite jums parodyti dar vieną, paskutinį, eksponatą. Beje, originalų Edmondo Kiršo darbą.

— Rimtai? Nė nežinojau, kad Edmondas yra menininkas.

Vinstonas prajuko.

— Na, jūs tai ir spręsite.

Gido vedamas Lengdonas nuėjo palei langus, kol pasiekė erdvią nišą ir grupelę žmonių, susispietusių priešais didžiulę džiovinto molio plokštę, kuri kaboją ant sienos. Iš pirmo žvilgsnio luistas priminė muziejinį iškasenų eksponatą. Bet vietoj fosilijų jo paviršiuje buvo matyti negrabiai išraižyti ženklai, kokius nesukietėjusiame drėgname betone lazdele galėtų nubrėžti vaikas.

Svečiams vaizdas įspūdžio nedarė.

— Čia Edmondo kūrinys? — subambėjo moteriškė, apsisiautusi audinės kailio šaliu, botokso pripūstomis lūpomis. — Aš jo nesuprantu.

Lengdonas nepajėgė užgniaužti viduje glūdinčio mokytojo.

— Tiesą sakant, jis visai išmoningas, — tarė. — Kol kas muziejuje nemačiau jokio kito eksponato, kuris man būtų labiau kritęs į širdį.

Moteris atsisuko ir profesorių nužvelgė su akivaizdžia panieka.

— *Nejaugi?* Meldžiu, *apšvieskite* mane kodėl.

Mielai. Lengdonas prisiartinio prie žymių, grubiai įrėžtų į molinį paviršių.

— Pirma, — prabilo, — ženklindamas luistą Edmondas atidavė duoklę seniausiai rašytinei kalbai, dantiraščiu.

Moteriškė sumirkčiojo, apimta dvejonų.

— Trys viduriniai gremėzdiški simboliai asiriškai reiškia žodį „žuvis“, — pratarė Lengdonas. — Tai vadinama piktograma. Jei atidžiai įsižiūrėsite, vaizduotė jums nupieš žuvis burną, pražiotą dešinėje pusėje, ir trikampių žvynus ant jos kūno.

Būrelis pakreipė galvas ant šono ir vėl ėmė tyrinėti eksponatą.

— Ana ten, *ikandin* žuvis, — Lengdonas pirštu bedė į duobučių vorą, nutįsusių į kairę nuo gyvio, — Edmondas įspaudė pėdsakus, simbolizuojančius istorinį, evoliucinį, pirmąjį jos žingsnį sausumoje.

Žmonės suskato supratingai linkčioti galvomis.

— Galiausiai, — užbaigė profesorius, — dešinėje matomas asimetriškas asteriskas, kurį žuvis lyg ir bando suėsti, yra vienas iš seniausių Dievo simbolių pasaulio istorijoje.

Botoksinė dama atsigrėžė ir rūsčiai į jį dėbtelejo.

— Žuvis ėda Dievą?

— Rodos, taip. Tai šelmiška Darvino žuvis versija — religiją ryjanti evoliucija. — Stovėdamas priešais grupę jis atsainiai patraukė pečiais. — Kaip minėjau, visai išmoninga.

Lengdonui einant šalin, jį pasivijo nuo molio plokštės atsklidę žiūrovų murmesiai.

— Profesoriau, jūs mane pralinksminote! — nusikvatojo Vinstonas. — Improvizuota paskaita tikrai būtų nudžiuginusi Edmondą. Nedaug kas geba iššifruoti jo kūrinį.

— Na, toks *mano* darbas, — atsakė Lengdonas.

— Taip, ir dabar man aišku, kodėl ponas Kiršas perspėjo, kad esate nepaprastai ypatingas svečias. Tiesą sakant, jis liepė parodyti jums kai ką tokio, su kuo nesusidurs nė vienas iš šiandieninių muziejaus lankytojų.

— Išties? Ką konkrečiai?

— Ar matote atitvertą koridorių, kuris driekiasi į dešinę nuo centrinių langų?

Lengdonas pažvelgė dešinėn.

— Taip.

— Puiku. Dabar jums reikės vadovautis mano instrukcijomis.

Lengdonas neryžtingai įvykdė papunkčiui išdėstytus nurodymus. Priėjo prie koridoriaus, keletą sykių apsidairė tikrindamas, ar jo niekas nestebi, tada vogčiomis prasmuko už stulpelių ir žengęs pirmyn dingo kitiems iš akių.

Už nugaros palikęs svečių pilną atrių, jis įveikė trisdešimt pėdų ir sustojo prie metalinių durų su kodine spyna.